

Hälsocentralen Funäsdalen

2023-02-21

Situation Nybyggnation av hälsocentral i Funäsdalen

Bakgrund Regionen har sedan 2019 jobbat med konceptet "Robusta hälsocentraler", vilket innebär att hälsocentralerna i länet ska bygga robusthet utifrån tre olika nivåer (där nivå 1 är högsta och 3 är lägsta nivån av robusthet). Resultatet i från projektet visar att det mest kostnadseffektiva är att just dela upp hälsocentralerna utifrån tre nivåer för det leder till att man strategiskt kan välja vilka hälsocentraler Regionen behöver prioritera för att uppnå en god och nära vård såväl i vardag som i kris. I dagsläget är Funäsdalen utifrån resultatet i projektet nivå 3, dvs den standard som flertalet av regionens samt privata vårdgivare har vilket innebär att de ska bedriva vård under dagtid 5 dagar i veckan.

Det nya säkerhetsläget och händelseutvecklingen i Europa har tillkommit efter projektets slutrapport och har bland annat resulterat i att Sverige har lämnat in en ansökan om medlemskap i Nato. Regering har uttalat att den dimensionerade målbilden är höjd beredskap och krig mot att tidigare hantera vardag och kris.

Erfarenheter från kriget i Ukraina visar att sjukhus och vårdcentraler ej är fredade i krig. Regionen har bara ett sjukhus i länet och har i dagsläget inte förmåga att kunna bedriva vård i den omfattningen som höjd beredskap och krig kommer att kräva. För att klara det nya uppdraget i nära vård behövs det nu skapas robusthet på vissa hälsocentraler i länet så att Regionen har möjlighet att flytta ut sin verksamhet och verka vid störda förhållanden. Det redovisas i "projektrapport Robusta hälsocentraler" som bygger på SKR:s Nationell förstudie "Robusta vårdcentraler". Robusta hälsocentraler som koncept beslutat av Regionstyrelsen. Jämtlands län är ett glesbygdslän med långa avstånd och långt mellan samhällsresurserna vilket även ökar behovet av ökad robusthet.

Vid en presskonferens 16/2 2023 presenterade sjukvårdsministern och ministern för civilt försvar, regeringens åtgärder för att stärka beredskapen inom hälso- och sjukvården. Tre veckor innan presskonferensen fattade Regeringen beslut om en förordning om statsbidrag till regioner för åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter.

I handlingsplanen "Regional handlingskraft" – som beskriver den sammanhängande planering av totalförsvaret i de fyra nordligaste länen, pekas två områden ut specifikt som strategiskt viktiga vilket är delar av Norrbotten och Jämtlands län. I Jämtlands län är vägnätet i öst-västlig riktning Trondheim till Sundsvall och syd-nordlig riktning från Göteborg till Karesuando viktiga förbindelser för totalförsvaret. I Västernorrland återinrättas ett regemente i syfte att utbilda skyttebataljoner för skyddet av förbindelsen till Trondheim.

Jämtlands län har även två flygplatser som är klassade som internationella, dvs Östersund och Sveg och dessa lyfts specifikt i detta underlag.

En av sex fokusområden i Handlingskraft är värdlandsstöd. Av de två större vägarna från Norge till Bottenhavet vilka är viktiga passager i Jämtland län vid stöd från Nato, passerar en av dessa igenom Härjedalens kommun.

Robusthet kan skapas på flera olika nivåer; dels i antal hälsocentraler, dels i möjligheten att kunna verka i dessa vid samhällsstörningar fullt ut. Två robusta hälsocentraler i Härjedalens kommun är ett rimligt mål för att skapa robusthet i den delen av Jämtlands län.

Ett scenario skulle kunna vara "storskalig utrymning" där man i händelse av krig eller större samhällsstörning behöver flytta civilbefolkningen från storstadsregioner till mindre orter med krav på boende och god samhällsservice såsom robust sjukvård mm enligt "Storskalig utrymning, Publ nr: MSB2008- juni 2022". Funäsdalsfjällen lämpar sig kanske bättre än många andra platser utifrån den god samhällsservice som finns på platsen men även möjlighet till eventuell evakuering till närliggande områden och leverans av förnödenheter.

Destination Funäsdalen är ett attraktivt turistmål med uthyrning boende på 441 856 gästnätter under 2022 och ökar stadigt över tid. Privata boenden med släkt och vänner är inte medräknat i den statistiken. Fördelningen av gästnätter är över hela året och orsaken till det är att Funäsdalsfjällen började tidigt med sommarturism (gästnattsstatistik Jämtland Härjedalen 2022).

Även i och kring området destination Vemdalen är intressant baserat på antalet uthyrningsboende och gästnätter under 2022 som uppgick till 840 910 (gästnattsstatistik Jämtland Härjedalen 2022).

Aktuellt Ny hälsocentral ska byggas i Funäsdalen och utifrån den samlade bilden ovan bör det tas höjd för robusthöjande åtgärder på den nya fastigheten till nivå 2 i konceptet Robusta Hälsocentraler. På så sätt skapas en förmåga att hälsocentralen kan vara i drift dygnet runt under en veckas tid, med möjlighet kontinuerlig drift i 3 månader.

Rekommendation

Se över de robusthöjande åtgärderna för att kunna verka i lokalerna fullt ut i vardag, kris och krig. Robust höjande åtgärder enligt rapport robusta hälsocentraler nivå 2: värme/kyla, dricksvatten, avlopp, reservkraft mm.

Exempel på förslag/åtgärder

- samlokalisera viss verksamhet så man snabbt kan ställa om
- Sjukgymnastiken bör ha möjlighet att byggas om till 10 vårdplatser med eluttag vid respektive vårdplats

- bör finnas möjlighet till förråd X kvadratmeter i byggnaden för proviant och material såsom exempelvis konserver, sängar, sjukvårdsmaterial mm.

Undertecknat av

Undertecknat av

Tim Wiklund

Beredskapssamordnare / TIB

Enheten för krisberedskap, säkerhet och miljö

Region Jämtland Härjedalen

Kyrkgatan 12 Hus 2 831 31 Östersund

tim.wiklund@regionjh.se

Mobil: 070-2253902

Rake: 314 3602

